

Budapest Környéki Törvényszék

Az ügy száma: 104.K.701.426/2023/23.

A felperes: Tavirózsa Környezet- és Természetvédő Egyesület
(2112 Verezegyház, Köves utca 14.)

A felperes képviselője: dr. Kiss N. Csaba ügyvéd
(1172 Budapest, Teréz utca 7.)

Az alperes: Pest Vármegyei Kormányhivatal
(1052 Budapest, Városház utca 7.)

Az alperes képviselője: kamarai jogtanácsos

A per tárgya: környezet- és természetvédelmi ügyben hozott
közigazgatási határozat megtámadása

Í T É L E T

A bíróság az alperes PE-06/KTF/07351-3/2023. számú határozatát megsemmisíti és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezi.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 198.000 (százkilencvennyolcezer) forint perköltséget.

Az eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] Közérdekű bejelentések folytán szerzett tudomást a természetvédelmi hatáskörben eljáró alperes arról, hogy a verezegyházi Malom tó mentén országos jelentőségű, védett természeti területet érintve térkövezett járdát alakítottak ki. A tevékenységgel érintett Verezegyház 1869/8 és 2287 helyrajzi számú ingatlanok országos jelentőségű ex lege védett lápterület részei. A helyszíni hatósági ellenőrzés eredményeként készített hivatalos feljegyzésben megállapítást nyert a viacolor járda engedély nélküli létesítése. Mindezekre figyelemmel az alperes a 2022. március 3. napján kelt PE-06/KTF/02101-3/2022. számú határozatával a természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról szóló 33/1997. (II.20.) Korm. rendelet alkalmazásával 500.000 forint természetvédelmi bírság megfizetésére kötelezte Verezegyház Város Önkormányzatát a védett természeti területen végzett jogellenes tevékenység miatt.

- [2] A felperes a Veresegyház 1869/8 valamint a Veresegyház 2287 helyrajzi számú ingatlanokon engedély nélkül épített járda elbontása és eredeti állapot helyreállítása érdekében intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 65. § (1) bekezdés a) pontja alapján.
- [3] Az alperes megkereséssel fordult a Natura 2000 területek és közösségi jelentőségű értékek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatokat ellátó Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósághoz (a továbbiakban: DINPI). A DINPI, mint természetvédelmi kezelő DINPI/635-3/2022. számú véleményben foglaltak szerint a Tó utca és a tavat átszelő híd közötti szakaszon indokolatlan és természetvédelmi szempontból káros egy autóval is járható út fenntartása, figyelemmel az ezen szakaszon található magasabb természetvédelmi értékű és kevésbé feltárt élőhelyre. Azonban az engedély nélkül kiépített burkolt járda elbontása nem indokolt a Tó utca és a tavat átszelő híd közötti szakasz megjelölt koordináták által határolt 400 m²-es terület kivételével, mert a bontás újabb fokozott munkagép és élőerő jelenléttel járna, a munkavégzésből adódóan esetleges szennyezést okozva.
- [4] Ezt követően az alperes a PE-06/KTF/02101-8/2022. számú határozatával a Veresegyház 1869/8 helyrajzi számú ingatlannak a határozat mellékletét képező térképen jelzett részén a gépjárművel történő közlekedés korlátozását rendelte el. Az alperes a lefolytatott eljárása eredményeként a rendelkezésre álló adatok és a körülmények mérlegelésével azt állapította meg a védett természeti területen lévő értékek védelme biztosítható a P-06/KTF/02101-8/2023. számú döntésben foglaltak betartásával. A természetvédelmi célok elérését nem szolgálja a burkolat megbontásával járó újabb terhelés, ami a terület indokolatlan bolygatásával, potenciális veszélyeztetésével és zavarásával járna. Ugyanakkor az eredeti állapot helyreállításával sem szűnne meg a területen korábban is meglévő, jellemzően rekreációs célú emberi jelenlét. Emiatt az alperes a 2023. március 28. napján kelt P-06/KTF/07351-3/2023. számú határozatában a felperes intézkedés iránti kérelmének nem adott helyt.
- [5] A felperes pontosított keresete arra irányult, hogy a bíróság semmisítse meg az alperesi határozatot, egyértelmű iránymutatást adva, hogy a természetvédelmi hatóság rendelje a Veresegyház 1869/8 helyrajzi számú ingatlant érintően az engedély nélkül létesített járda elbontását és az eredeti állapot helyreállítását a Tó utca és a tavat átszelő híd közötti, mintegy 80 méteres szakaszon. Állította, hogy az alperesi értékelés hibás, mivel a természetvédelmi hatósági kötelezés elmaradása ellentétes a Tvt. rendelkezéseivel [7. § (2) bek., 5. § (1)-(3) bek., 31. §, illetve 35. § (1) bek.]. Az alperes nem a természetvédelmet szolgáló szempontok figyelembevételével járt el, amikor az ügyben többféle döntést lehetővé tevő szabályozás mellett a „visszalépés tilalmának” alkotmányos követelménye ellenére nem rendelkezett az eredeti állapot helyreállításáról, amellyel összefüggésben alkotmánybírósági határozatokra [28/1994 (V.20.), 3223/2017 (IX.25.), 5/2022 (IV. 14.)]. is hivatkozott. A felperes a perben felsorakoztatta azon érveit, amelyek álláspontja szerint alátámasztják, hogy a 80 méteres útszakasz fenntartása természetvédelmi szempontból kedvezőtlenebb, mint annak elbontása. E körben utalt arra, hogy a kérelme tárgyát képező útszakasz húzódik legközelebb a Malom tó vízszegélyéhez, és ezen a területen a legnagyobb a károsodás a parti növényzetet tekintve. A leburkolt terület vízháztartása megváltozik, megszűnnek az eredetileg természetes talajviszonyok. Továbbá tájképvédelmi szempontból az is kifogásolható, hogy a tavat kísérő földút helyén egy anyagában, színében egyaránt teljesen környezetidegen betonalapú

járdaburkolat épült, amely nem egyeztethető össze a védett élőhellyel. A végrehajtás megvalósítása körében utalt arra, hogy az út felső rétege kézi eszközökkel bontható, míg az alsó betonréteget kis méretű munkagéppel fel lehet darabolni úgy, hogy az csak a nyomvonalon halad. Így lényegében a bontási munkálatok csak az épített nyomvonal alatti talajra lesznek számottevő hatással. Ez kisebb mértékű tömörödést jelent, amely a teljes bontást követően az út súlyának nyomáscsökkenése híján idővel megszűnik. A bontással járó zajterhelés átmeneti. Mindezen állításai alátámasztására magánszakértői bizonyítás elrendelését indítványozta. A felperes perköltséget igényelt.

- [6] Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Hangsúlyozta, hogy egy tevékenység végzésének védett természeti területen történő engedélyezése, illetve egy meglévő állapot fenntartásának az eredeti állapot helyreállításának mellőzésével történő elfogadása nem feltétlenül ütközik a visszalépés tilalmának alkotmányos követelményébe. Amennyiben egy kialakított állapot megszüntetése nagyobb terheléssel jár a természetre, mint annak fenntartása, abban az esetben az alperes nem tartja indokoltnak az eredeti állapot helyreállítását.
- [7] A bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 302. § (1) és (2) bekezdése alapján engedélyezte a felperes részére magánszakértő által készített szakvélemény benyújtását. élővilág-védelmi igazságügyi szakértő a peres felek jelenlétében 2024. május 6. napján tartott szemlén tapasztaltak és a Malom tavat érintő szakirodalom áttekintésével – az alperes részéről indítványozott kérdésekre is kitérve – készítette el szakvéleményét. Annak végső konklúziója az, hogy természetvédelmi szempontból, a puffterületként szolgáló vegetáció védelme érdekében – a természetvédelmi kezelő véleményével összhangban – fontos az út az eredeti állapotban történő helyreállítása, ami a burkolat megszüntetését, és a jelenlegi útszélesség csökkentését jelentené. Kiemelte, hogy a burkolat fenntartásának hatásai károsabbak, mint ami az elbontásával járna, és a forgalom kitiltásával sem érhető el természetvédelmi szempontból kedvezőbb helyzet.
- [8] Az alperes a szakvéleményt érintően hangsúlyozta, hogy az eredeti állapot helyreállításával kialakítani tervezett földes sétaút továbbra is intenzív emberi használatnak lenne kitéve, mivel településrészeket összekötő jelentős forgalmú gyalogos és kerékpáros hídhoz vezet. Egy frissen kialakított és döngölt földes útnál fennáll csapadékos időben a sarasodás, pocsolyák kialakulásának lehetősége, amelyet az ott közlekedők az akadályok kikerülésével oldanak meg, mely folyamat a földutak nyomvonalának szélesedéséhez vezet. Ezzel szemben a megfelelő csapadékelvezetéssel bíró burkolt útfelszín előnye, hogy a közlekedők arról jellemzően nem térnek le, a burkolaton kívül taposási kárral nem kell számolni.
- [9] A felperes keresete alapos.
- [10] A bíróság a per tárgyát képező közigazgatási döntést a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. § (1) bekezdése alapján vizsgálta felül közigazgatási per keretében. A Kp. 85. § (1) és (2) bekezdése alapján a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között – ha a törvény eltérően nem rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja felül. A közigazgatási per tárgyát az alperes keresettel támadott határozata jogszerűségének vizsgálata képezi, amelynek során a bíróság azt vizsgálja, hogy az alperesi határozat az

irányadó, a meghozatala idején hatályos anyagi jogszabályban foglaltaknak megfelelt-e, illetőleg megállapítható-e olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemére is kihatással volt.

- [11] A felperes kérelmét a Tvt. 65. § (1) bekezdés a) pontja alapján terjesztette elő. Eszerint a természeti területek és értékek jogellenes károsítása, veszélyeztetése esetén a természet védelme érdekében a természetvédelmi célú egyesületek jogosultak fellépni, és állami szervektől, önkormányzatoktól a megfelelő és hatáskörükbe tartozó intézkedés megtételét kérni. A felperesi kérelemnek az alperes nem adott helyt, mert úgy ítélte meg, hogy az engedély nélkül kialakított járda elbontásának mellőzése mellett a gépjárművel történő közlekedés korlátozásának elrendelése elegendő a természetvédelmi célok teljesüléséhez. E körben a Tvt. 31. §-ának illetve a 35. § (1) bekezdés a) pontjának van kiemelt jelentősége. Eszerint tilos a védett természeti terület állapotát (állagát) és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni, illetve védett természeti területen a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl tilos olyan épületet, építményt, nyomvonalas létesítményt, berendezést létesíteni vagy üzembe helyezni, amely annak jellegét és állapotát veszélyezteti, károsítja, vagy ott a tájképi egységet megbontja.
- [12] A felperes keresetében foglaltakra figyelemmel a bíróságnak arról kellett döntenie, hogy az alperes a természetvédelmi kezelő szakvéleménye ellenére helyesen állapította-e meg, hogy nem szükséges az engedély nélkül létesített járda Tó utca és a tavat átszelő híd közötti 80 méteres szakaszának elbontása és az eredeti állapot helyreállítása, illetve, hogy a burkolat fenntartásának hatásai károsabbak-e természetvédelmi szempontból, mint az út elbontásának hatásai. Ezen kérdésekben történő állásfoglalás szakkérdésnek minősült. A perben a Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes határozata meghozatalakor ezen kérdésekben téves álláspontra helyezkedett. A Pp. 300. § (1) bekezdése szerint szakértőt kell alkalmazni, ha a jogvita kereteinek a meghatározásához vagy a perben jelentős tény megállapításához, megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, ezért a felperes bizonyítási indítványára a bíróság szakértői bizonyítást rendelt el akként, hogy a felperes számára engedélyezte igazságügyi élővilág-védelmi magánszakértői vélemény becsatolását.
- [13] A szakértő kiegészített szakvéleményében összegezve arra a megállapításra jutott, hogy a tó állapotának javításához a part eróziótól történő megóvása, a szegélyvegetáció érintetlenül hagyása és szélesítése elengedhetetlen, a burkolt út visszabontása és a földút eredeti szélességében történő helyreállítása a Tvt. előírásai [7. § (2) bek, 31. §, 35. § (1) bek.] szerinti természetvédelmi elvek érvényre juttatását célozza. A szakértő is akként foglalt állást, hogy a 80 méteres útszakasz visszabontása előnyösebb az ex lege védett lápterületet érő környezeti hatások vonatkozásában, mert ahogy arra a felperes is hivatkozott, amennyiben az épített út megmarad, a Malom tó mikroklímájára és partszegélyének természetes szűrőképességére permanensen hosszútávon káros hatással lesz, mely a klímaváltozás következtében az élőhely ökológiai állapotának romlásához, természeti értékeinek pusztulásához vezetne. A lápi életközösség, illetve a lápi élő szervezetek tekintetében a szakértő utalt arra, hogy a burkolt útról a csapadékvíz nagyrészt lefolyik, és ez a szennyeződésektől nem mentes csurgalékvíz is a tóba folyik be, ami szintén az eutrofizációhoz járul hozzá. Az erózió és a szűrőképesség csökkenésének a tó egészére vonatkozó negatív hatásai legfőképp a tápanyagok és a szennyeződések tóba történő bejutása révén okoznak károkat. Az áttekintett szakirodalom alapján kimutatta, hogy a XX. század folyamán a tápanyagterhelés következtében az alacsony nitrogénigényű, zömében ritka, védett lápi növényfajok jelentős része kipusztult a Malom-

tóból, míg a magas nitrogénigényű (nagyreszt gyom-) fajok aránya 2,5-szeresére nőtt. Ezt a kedvezőtlen folyamatot közvetve tovább erősíti az új útburkolat jelenléte.

- [14] Nem vitásan az út visszabontásával és a burkolat megszüntetésével járó munkák a termőhely bolygatásával járnának. Viszont ez a bolygatás csak ideiglenes zavaró hatást váltana ki, és a jelenlegi vegetáció, a terület megfelelő kezelésével (rendszeres kaszálás) néhány éven belül helyreáll. A környező vegetáció ugyanis tágtűrűsű, jó kolonizációs képességű fajokból áll, így a helyreállított terület gyorsan regenerálódna. Az alperesnek a visszaállításra vonatkozóan lett volna lehetősége arra is, hogy annak módszerét is meghatározza, és olyan eljárást írjon elő, ami a termőhely bolygatását minimalizálja. Ugyanakkor környezetvédelmi és ökológiai szempontból evidencia, hogy a burkolt felület összességében kedvezőtlenebb hatású az élővilágra nézve a burkolatlan felülethez képest, ezért – tekintettel az út nyomvonalához közel eső lápi vegetációra – az építést az illetékes hatóság nem engedélyezhette volna. A magánszakértő hangsúlyozta, hogy természetvédelmi szempontból az út eredeti állapotba történő visszaállítása szükséges, ami a burkolat megszüntetését és a jelenlegi útszélesség csökkentését jelenti. A burkolat fenntartásának hatásai egyértelműen károsabbak, mint ami az elbontásával járna, a forgalom kitiltásával nem érhető el természetvédelmi szempontból kedvezőbb helyzet.
- [15] A bíróság a felperes által csatolt, és az alperes kérdései tekintetében kiegészített magánszakértői véleményt aggálytalanak találta. Az alperes részéről a szakvéleménnyel kapcsolatos megfogalmazott kifogások nem támasztottak kétséget a szakértői megállapítások helyességét érintően. A szakértői az alperesi felvetések kapcsán azt is hangsúlyozta, hogy a tó jelentős részén fennállnak az ex lege védett lápok kijelölésének feltételei, és ezek igazak az útburkolat közvetlen közelében lévő tószegélyvegetációra is. Mindezek egybevágnak az alperes által a közigazgatási eljárásban megkeresett természetvédelmi kezelői szakvéleményben foglaltakkal is. Bár az alperes a Pp. 302. § (3) bekezdése alapján először maga is magánszakértői vélemény benyújtását indítványozta, ezen bizonyítási indítványát utóbb visszavonta, így a bíróság előtt csak egy aggálymentes magánszakértői vélemény volt, amely alapján a jogvita eldönthető volt.
- [16] Mindezekre figyelemmel a bíróság az aggálytalan magánszakértői véleményt döntése alapjául elfogadta. Megállapította, hogy azon elv érvényre juttatása érdekében, hogy a természeti értékek és területek csak olyan mértékben vehetők igénybe és hasznosíthatók, hogy a működésük szempontjából alapvető természeti rendszerek és azok folyamatainak működőképessége fennmaradjon, továbbá a biológiai sokféleség fenntartható legyen, a perbeli esetben szükséges természetvédelmi hatóság intézkedése. Erre figyelemmel a Kp. 92. § (1) bekezdés d) pontja alapján a perben felülvizsgált alperesi határozatot megsemmisítette és az alperest a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pontja alapján új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban a felperes intézkedés iránti kérelme nem utasítható el, mert a viacolorral burkolt járda Tó utca és a tavat átszelő híd között mintegy 80 méteres szakaszán indokolt a bontás és az eredeti állapot helyreállításának az elrendelése, ezzel biztosítva a védett természeti területek károsodásának megelőzését, illetőleg annak elhárítását.
- [17] A felperes pernyertes lett, ezért a bíróság a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 81. és 83. §-ai alapján az alperest kötelezte a szakértő díjból és ügyvédi munkadíjból álló felperesi perköltség megfizetésére melynek összegét a bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján a csatolt megbízási szerződésben foglaltak alapulvételével állapította meg. A bíróság

előtt nem merült fel olyan körülmény, amely arra engedne következtetni, hogy a felszámított munkadíj ne állna arányban a ténylegesen elvégzett szakértői és ügyvédi munkával, ezért a bíróság a munkadíj összegének mérséklésére nem látott okot.

[18] A peres eljárás feljegyzett kereseti illetéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (1) bekezdése és 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján 30.000 forint. Tekintettel arra, hogy az alperes az Itv. 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesült, e feljegyzett kereseti illeték a Magyar Állam terhén marad.

[19] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2025. január 30.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró